

DICHOTISMUS

CENTRÁLNÍ SLUCHOVÉ TESTY

Olga Dlouhá

KAROLINUM

Dichotismus

Centrální sluchové testy

Olga Dlouhá

Recenzovali:

prof. MUDr. Ivo Šlapák, CSc.

MUDr. Ivan Jedlička

Vydala Univerzita Karlova

Nakladatelství Karolinum

Praha 2026

Redakce Juan Zamora

Sazba DTP Nakladatelství Karolinum

Vydání první

© Univerzita Karlova, 2026

© Olga Dlouhá, 2026

ISBN 978-80-246-6359-3

ISBN 978-80-246-6368-5 (pdf)

Univerzita Karlova

Nakladatelství Karolinum

www.karolinum.cz

ebooks@karolinum.cz

OBSAH

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY CENTRÁLNÍHO ZPRACOVÁNÍ ŘEČOVÉHO SIGNÁLU	7
1.1 Centrální sluchové procesy	8
1.1.1 Dichotické slyšení	10
1.1.2 Časové zpracování	12
1.1.3 Binaurální interakce	14
2. CENTRÁLNÍ SLUCHOVÉ TESTY	16
2.1 Ve světě	16
2.2 V České republice: naše audiologie se zaměřením na vyšetření porozumění řeči	20
3. FONETICKÝ ASPEKT	23
3.1 Vnímání řeči a fonetika	23
3.2 Vývoj vnímání řeči	25
4. VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE – PORUCHA CENTRÁLNÍHO SLUCHOVÉHO ZPRACOVÁNÍ	28
4.1 Vnímání řeči u dětí s vývojovou dysfázií (VD)	28
4.2 Specific language impairment (SLI)	29
4.3 Developmental language disorder (DLD)	30
4.4 Centrální porucha sluchu u vývojové dysfázie	31
5. PROCES VYTVOŘENÍ NAŠICH DICHOTICKÝCH TESTŮ	34
6. NAŠE ZKUŠENOSTI A VÝSLEDKY TESTOVÁNÍ	37
6.1 První studie (Dlouha, Novak, Vokral 2007)	37
6.2 Druhá studie (Dlouhá 2019)	39
6.3 Třetí studie (Dlouhá a kol. 2024)	42
7. ZÁVĚR, PŘÍNOS	45

LITERATURA	47
SUMMARY	53
PŘÍLOHY	57
Příloha č. 1: Dichotické testy – nosič	57
Příloha č. 2: Dichotické testy	58
Příloha č. 3: Příklady patologických výsledků	63

*Publikaci věnuji památce našeho kolegy, Dr. Ing. Jana Vokřála,
klinického inženýra, který se zasloužil o aplikaci nových
audiologických testů ve sluchovém centru Foniatrické kliniky
I. LF UK a VFN. Děkujeme mu za dlouholetou spolupráci
a za laskavý přístup k pacientům.*

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY CENTRÁLNÍHO ZPRACOVÁNÍ ŘEČOVÉHO SIGNÁLU

Poruchám centrálního zpracování řečového signálu je systematická pozornost věnována od poloviny minulého století. H. R. Myklebust (1954) tehdy zdůraznil, že při diagnostice sluchových vad u dětí je akcentováno především periferní poškození, je však třeba uvažovat i o centrálním poškození. Ve své práci definoval centrální poruchu sluchu jako neschopnost převést podněty z periferie do sluchových center a receptivní afázi jako neschopnost tyto podněty interpretovat.

V téže době referovali E. Bocca, C. Calero a V. Cassinari (1954) o tom, že chirurgicky ověřené poškození centrálního nervového sluchového systému lze prokázat pomocí speciálních audiologických testů. Možnostem diagnostiky lézí centrálního nervového sluchového systému se od té doby věnovala řada autorů (Jerger, Speaks, Trammell 1968; Keith 2000; Chermak, Musiek 1997). V roce 1990 ASHA (American Speech and Hearing Association) a v roce 1993 AAA (American Academy of Audiology) přijaly usnesení, že poruchy centrálního zpracování řečového signálu jsou předmětem náplně činnosti audiologů.

Příznaky poruch centrálního zpracování signálu řeči vymezili J. Katz, N. A. Stecker a D. Henderson 1992; T. J. Bellis 1996; J. W. Hall a H. G. Mueller 1997 takto: jedinec se chová, jako kdyby měl periferní poruchu sluchu při normálním sluchovém prahu.

U probandů se může objevovat řada problémů:

- 1) Obtíže s rozlišováním fonémů.
- 2) Obtíže s pamatováním si fonémů a manipulováním s nimi.
- 3) Obtíže s rozuměním řeči na pozadí hluku.
- 4) Obtíže se sluchovou pamětí.
- 5) Nedostatky ve vykonávání testů vázaných na pokyny řeči.
- 6) Zhoršená pozornost při sledování informace.
- 7) Nekonzistentní odpovědi na slovní informaci.